

[Pelle Voigt]

ninger, inden man fremsatte erklæringen om sit moratorium. Det står i sp. 10202 i fortryk af folketingets forhandlinger 1985-86.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den sag, der er tale om her, viser, hvor vanskeligt det er at få et præcist billede af hændelser i lukkede, autoritære samfund. Det er noget, vi her på det allerseneste på en ganske tragisk måde endnu en gang har fået illustreret ved de manglende oplysninger om atomkraftværksulykken i Tjernobyl.

I modsætning til de amerikanske atomprøvesprængninger, hvor aviserne jo har mulighed for at tale med eksperter, og hvor der rapporteres om formål, styrke m.m., kommer der ingen oplysninger ud af Sovjetunionen om deres atomprøvesprængninger. Ved bedømmelsen af de sovjetiske sprængninger er vi derfor nødt til at fortolke det målemateriale, der er tilgængeligt fra vestlige seismiske institutioner. Russerne fortæller os ingenting.

Jeg kan sige, at hverken i udenrigsministeriet eller i SNU har vi modtaget den årbog for 1986 fra SIPRI, som hr. Voigt henviser til. Så vidt vi ved, vil den først udkomme omkring midten af juni.

De foreløbige tal, vi har modtaget fra SIPRI, viser, at Sovjetunionen i 1985 udførte syv prøvesprængninger, hvoraf de fem faldt i perioden 15. juni-25. juli 1985. Derfor er det nærliggende at fortolke disse tal sådan, som bl.a. den amerikanske regering har gjort det: som udtryk for en prøveserie. Når man laver fem sprængninger i løbet af seks uger, ligner det i påfaldende grad en serie. Og så er det vel også nærliggende at konkludere, at denne serie må være bragt til ophør, når Sovjetunionen pludselig afbryder videre sprængninger og erklærer sit moratorium.

De nærmere præmisser for SIPRIs konklusion, der muligvis er anderledes, det ved jeg ikke, er ikke udenrigsministeriet bekendt. At der fremkommer forskellige vurderinger er, må jeg gentage, en følge af den fuldstændige lukkethed om disse og andre forhold i Sovjetunionen, der jo fratager os muligheden for at arbejde med et mere præcist materiale.

Pelle Voigt (SF):

Hvis man skal udlede essensen af udenrigsministerens svar, som jeg takker for, fordi det i hvert fald satte en række spørgsmåls-

tegn ved hans eget udsagn her i debatten den 24. april, så stammer oplysningerne herom fra vestlige seismologiske kilder – der refereres direkte til USA. Det vil altså sige, at den vurdering, som fremlægges her, øjensynlig udelukkende er baseret på amerikanske kilder.

Det synes jeg er en anelse problematisk, al den stund udenrigsministeren har været i stand til at få fat i de tal, som SIPRI har offentliggjort. Han henviser til SIPRIs tal i sit svar her i dag, men undlader fortsat at henvise til eller at beskæftige sig med den konklusion, som det uafhængige fredsforskningsinstitut, hvis oplysninger udenrigsministeren altså selv betjener sig af, fremkommer med i sin nye årbog, som udenrigsministeren ligesom alle andre kunne have fået et fortryk af ved at henvende sig, hvilket jeg også har en lumsk mistanke om at man har gjort. I hvert fald er det let at gøre det.

I denne årbog er den entydige konklusion af de tal, instituttet har fremskaffet, og som udenrigsministeren selv har lagt navn til her i dag, at der ikke findes noget bevis for, at 1985-prøverne afsluttede noget særligt program. Jeg tror også, at udenrigsministeren er bekendt med, at en række andre kilder har antydnet den mulighed, at der ligefrem var tale om et program fra sovjetisk side, som blev afbrudt, en række forberedte prøvesprængninger, som ikke blev gennemført.

Jeg er enig i udenrigsministerens bemærkninger om det beklagelige, ja det forbryderiske i den lukkethed omkring en sådan politik og også omkring atomkraftpolitikken, vi har set fra sovjetisk side. Men jeg synes ikke, at det skulle forlede nogen her i folketinget, slet ikke udenrigsministeren, til uden videre at tage amerikansk propaganda efter dens ordlyd uden at sætte sig ind i sagerne, uden at undersøge, om der kunne være andre udlægninger af, hvordan sagerne hang sammen.

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, det er godt, at vi i dag kan diskutere selve sagen, og at ministeren afholder sig fra at bevæge sig ned på det debatniveau, han befandt sig på forleden. Jeg synes også, det er godt, at vi kan være enige om, hvad fru Eva Møller faktisk lagde op til – det vil jeg godt spørge om ministeren er enig med fru Eva Møller i – at vi bør tage udgangs-